

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:
 Egész évre . . . 16 kor. — fill.
 Negyedévre . . . 4 „ — „

Helyben házhó korába:

Egész évre . . . 20 kor. — fill.
 Negyedévre . . . 5 „ — „

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 24 kor. — fill.
 Negyedévre . . . 6 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fill.

NAGYVÁRAD, február 28.

Marakodó testvérek.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Tetszik sejteni, hogy kikről van szó? Persze, hogy a szabadelvű testvérekről, a kik a Lloyd-klubban egyebet sem tesznek, mint ölelkeznek, csókolódnak és egybeolvadnak, miközben Széll áldólag terjeszti föléljük a kezét.

Igy például gróf Károlyi Sándor és Gajári Ödön, Asbóth János és Mezei Mór, Horánszky Nándor és Pulszky Ágost, Apponyi Albert és báró Feilitsch Arthur, Ivánka Oszkár és Szalavszky Gyula stb. stb. folyton ömlengenek a szeretettől egymás iránt és csupa szeretetből majd megeszik egymást.

A szeretet már oly nagy, hogy a Lloyd-klubban el sem fér, hanem erősen terjed kifelé is. Tessék például elolvasni a tegnapi megjelent »Hazánk«-at, »Magyar Szó«-t és »Pesti Hírlap«-ot; mindhárom szabadelvűpárti közlöny és egymástól olyan elütő politikát folytatnak, mintha három különböző pártot reprezentálnának. Egymást ütök-verik, de egyben mégis egyetértenek: a kormányt és különösen a miniszterelnököt mindhárman szidják és folytonos túsúrással bosszantják.

Az egyik a volt nemzeti párt, a másik a Bánffy-csoport, a harmadik a Tisza-csoport közlönye. Ime, három szabadelvű

testvér-csoport, mely a negyedik — a Széll-csoport ellen lázong. Így már van négy csoport, sőt ott van ötödiknek a volt disszidensek, alias Szilágyi-csoport. A nemzetipártiaknak van egy liberális és egy konzervatív alcsoportja és van végül — egyes apróbb koteriáktól eltekintve — egy erős agrárius tábor és mindezek nyílt harcban állanak egymással, olyannyira, hogy a miniszterelnöknek fejére nőttek és a szegény aggyastján most nem tudja, mit csináljon a sok marakodó testvérről és örvendene, ha valamivel kevesebb hive volna, hogy baja is kevesebb lenne.

A vizálynak kifelé is látható kifejezése az a tény, hogy a megüresedő tárczákat és államtitkári állásokat nem lehet betölteni, mert a gyerekek a konzon még jobban összemarakodnának és talán apuskát is agyonütnék.

Mindenesetre annyi a nyílt miniszterjelölt, mint a frakció; hány titkos, azt bajos volna megállapítani.

Széll Kálmán ebből a kényelmetlen helyzetből ki akar bujni. Hogy ilyen esetben, mi telik tőle, tudjuk: konferenciázik és paktál. Legujabban a kormánypárt összes kebelbeli pártjait felhívta, hogy küldjenek bizalmi férfiakat, egy az ő elnöklete alatt tartandó békekonferenciára, melynek hivatása lesz, a frakciók között a válaszfalakat ledönteni és az elmentéteket áthidalni.

Hát nem gyönyörű egyetértés? Hát nem jó testvérek ezek, a kiknek békitő konferencia kell, hogy a szülői házban elférjenek?

Éppen alkalmas helyzet a szabadelvűpárt holnapi negyedszázados jubileumára!

Délafrikai háború.

A világ egész sajtója Roberts lord elért diadaláról beszél és nagy magasztalással van Cronje hősiességéről. S ez a magasztalás még az angol sajtó némely igen előkelő organumából is ki-kitör és hangoztatják, hogy e csatavesztés miatt Cronjét semmi szégyen nem érheti, mert hősiességgel megállta helyét, a meddig lehetett az esztelenség vádja nélkül.

A pártatlan európai sajtó bőségesen alkalmazza a kritikát is a háborút illetően. Elismeri azt, hogy Roberts lord győzelme nagy jelentőségű, de korántsem jelent ez a győzelem a búrakra nézve döntő, megsemmisítő győzelmet. A búr voltaképpen nem is siettek Cronje segítségére, hanem a püspök halált megvető ellentállásának ideje alatt koncentrálták haderejüket Bloemfontein körül, a hol a hegyeken, dombok körül vagy 50—60,000 búr harcos áll támadásra készen.

Roberts lordnak tehát, ha előre akar haladni, ezekkel kell megküzdeni, a mi kétségkívül nehezebb feladat lesz, mint Cronje 8000 főnyi hadseregének körülzárása 50.000 emberrel. Cronje a hadi kritikások szerint mintegy maga választotta meg saját magának a helyzetet s azt a feladatot, hogy feltartóztatja addig a tulnyomó angol haderőt, a míg a háta megett

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Tavaszi hangulat.

Irtá: Mányiné Prigl Olga.

Rügyező fák gallyai hajlongnak előttem, barnás-szín pihe foszlik, szálling róluk s az üde, szagos tavaszi lég széthordja azt a zöldülési kezdő gyöp avarán, friss szél szikkasztotta fekete göröngyön. Sütkérező Katicza-bogarak sétálgatnak a napos, emelkedetebb oldalon, árokparton bimbója feslik a sárga pittypangnak, az uti sóska hegyes leveleit bontogatja, míg odébb az apró levélű galambbegy megüli az egész partszél. Sekélyes vízből a holt medernek a fagyon levágott nád csonka tönkei merednek fel; az iszapos barna vízből, — a hogy a déli nap rátűz, — áttetsző ködpára emelkedik, finom lenge fátyol, mely ott libeg fölötté imboldogva, mint valami mesebeli tündéresszony csipkekendője. Elbágyaszt az erős levegő s míg lassan bandukolok előre, — a lelkem álmodik. Zsongó, édes dalok fogják körül, mintha a rügyező fák gallyain, a kékes barna göröngyből alig hogy fölbujt kicsi füvek tövében ezernyi apró kobold muzsikálna.

Rókapille suhan el mellettem gyors repüléssel. A fejem fölött kering egy darabig s aztán hirtelen, biztos fordulattal leszáll a nap-

ernyőm színes szalagsokrára. Ott megül szépen s kiálló, fénytelen szemek reám szegezve, lassan levezetgeti magát a szárnyaival. Fönn a levegőben pacsirták kergetődnék, tul rajtuk a magasban habos-szélű báránnyelleg húzódik keletnek, egybeolvadva a víz felől szállingó párával. Hogy előzem őket, mese jut eszembe:

... Biboros, bársonyos trónon, selyemrojtos menyegző alatt szomorkodott aranyos köntösében a csodaszép királyleány. Orczáin napról napra hervadt a rózsa, liliomszál növése megiankadt, szép szeme tűzből kihalni látszott a sugár s csak olyan volt, mint a felgyújtott gyertya árnyéka a czirádás, tómpaszínű ezüst-falon. Csengő szava, kacagása is mintha örökre elmúlt volna.

Osszeudgták fejeiket a bölesek: mi oka lehet a királyleány bujának, bajának, színe hervadtának?

Mondja a legidősebb:

— Tan nem elég édes neki a harmaton nevelt, tiszta méz — cukorba főzött ananász? Mondja az utána következő:

— Nem elég piros a rózsa a palotája kristályablakaiban . . .

A másik:

— Zavaros a hétszer szűrt forrás vize a kertje alatt . . .

— Berekedtek a kis madárkái a zengő arany kalitkában . . .

Az ötödik:

— Nem tud választani a királyi kérők között . . .

— Ugy, ugy, nem tud választani hét ország, hét világ leventéi közül.

Ezt a hetedik mondta, mintegy kiegészítésként az ötödik szavára. Csönd lett utána.

— Hát a hetedik társunk hol van? — kérde végre az egyik.

A könyvesház abkálában üldögélt a hetedik böles gubbaszkodva. Tenyerébe hajtotta fejét s úgy gondolkodott.

Intettek neki a többiek a tanácskozó tereméből, mire leballagott. Meghajolva, lassu menésben, hogy szinte szánták amazok, visszafajtott mosolygással.

Megtudná-e mondani, mi baja van a királyleánynak? — kérdezték tőle egyszerre valamennyien.

Felnézett a kicsi szürke ember a kristályablakra, hol a temérdek égő piros rózsa virított s melynek a ragyogó faragványaira körülkörüli a zengő arany kalitkák voltak felagatva. Nagyon sóhajtott, — hármat. Az első sóhajta a szépséges királyleánynak szólott, eltűnik szerelméből fakadva, a második a maga pányit voltát sajnálta, a harmadik messze telt, hegyen, völgyön átal.

Mondta azután:

a bur hadsereg koncentráldik. Cronje megfelelt feladatának.

A háboru kritikusai kiemelik ezen kívül még *Roberts* lord nagy stratégiai tudományát. Hadjáratát előre megfontolt terv szerint indította meg s ezen terv szerint operált mindvégig. Hadseregét öt csapatban indította utnak különféle irányokban s mind az öt egy időpontban találkozott Cronje vesztére a Praade hegy körül.

Érdekes **tudósításaink** a háboru jelen folyamatáról a következők:

Cronje kapitulációja.

London, február 28. Cronje kapitulációjáról azt írja a »Standard«, hogy ez nagy siker, de nem szabad konzekvenciáit tulozni. Tisztjeinknek és katonáinknak — mondja a nevezett lap — még több áldozatot kell majd hozniok.

A »Morningpost« azt mondja: Már is hallani, hogy Anglia nagylelkűséget tanúsítson a legyőzött ellenség iránt. Nekünk azonban e tekintetben megígérte Chamberlain, hogy a háboru ismétlődését lehetlenné fogják tenni.

A »Daily News« szerint nem szabad azt hinni, hogy minden akadály le van győzve. A nevezett lap örömmel regisztrálja azt a hirt, hogy legközelebb hajóra szállítják a 8. hadosztályt.

A »Dail Telegraph« azt mondja, hogy *Roberts* diadalának az a hatása lesz, hogy a külföldi sajtó, a mely eddig örült szerencsétlenségünknek, most más hangon fog beszélni.

A »Times« szerint Cronje balsikerének jelentősége nehezen határozható meg. A hollandusok éppen olyan szivósak, mint az angolok és *Roberts* diadalát valószínűleg újabb diadaloknak kell követniök. El lehetünk tehát készülvén a háboru folytatására.

A német császár üdvözlése.

London, febr. 28. A londoni lapok ökölnyi betűkkel kiáltó különkiadásai hirdetik, hogy *Vilmos* német császár táviratilag üdvözlését küldi *Viktória* királyné-

nak az angol győzelem örömnépe alkalmából. A belga és hollandi lapok dühös kifakadásokat intéznek ezért a német császár ellen, a ki örülni tud egy szabadságért küzdő nemzet szerencsétlen csatavesztésén.

Berlin, február 28. Cronje kapitulációjáról ezt írja a »Post«: Igazságtalanság volna, ha a burok vitézségének méltatásánál nem emlékeznénk meg elismeréssel a brit csapatok fáradozásairól és kitartásáról. Ők is a legnagyobb bravúrral küzdöttek és veszteségeik valószínűleg nagyobbak, mint a buroké. A dicsőség legnagyobb része azonban *Roberts* lordot illeti. Csak az ő megérkezése után tanúsítottak az angolok olyan friss iniciatív fellépést, a mely nélkül sikert aratni lehetetlen.

A »Berliner Neueste Nachrichten« szerint Cronje kapitulációja egyike a történelem legdicsőségesebb vereségeinek, Cronje kapitulációjával az angolok elhárították az első akadályt Bloemfontein felé való előnyomulásuk elől, de azért bur földön való előnyomulásuk nem lesz könnyű dolog.

A »Vossische Zeitung« ezt írja: Cronje tábornok személye felér egy egész hadsereggel és azt a leverő hatást, a melyet a koodoosranddrifti fegyverletétel Bloemfonteinben és Pretóriában előidézhet, nem szabad kicsinyelni. A mellett azonban a nevezett lap szintén kiemeli, hogy a bur köztársaságok végleges legyőzéséig még sok akadályt kell leküzdeni.

A »Börsencourier« ezt mondja: Cronje tábornok a tulnyomó hatalommal szemben kifejtett mindent, a mi embertől telik és megérdemli azt a nevet: a dicsőségesen legyőzött. Az angol faj hegemoniáját ez a háboru mindenesetre meg fogja alapítani. Ha a legyőzött nép soha sem követelhetett kiméletes bánásmódot a győzöttől, a dél-afrikai köztársaságok németalföldi lakossága mindenesetre megkövetelheti, mert az okosság is azt parancsolja Angliának, hogy jövőre a teljes egyenlőség alapján való bánásmódot biz-

tosítson neki, hogy a mostani ellentállásnak élet vegye,

A »Nationalzeitung« azt mondja, hogy Cronje tábornok fogságba jutása súlyos csapás a burok ügyére. A katasztrófa morális hatása bizonyára nagyon leverő, mert bizonyos, hogy a burok jobbszárnya teljesen megsemmisült. A buroknak számot kell vetniök azzal is, hogy teljesen magukra lesznek hagyatva és hogy még közbenjárást sem fognak megkísérelni más államok. Meglehet tehát, hogy kétségbeesett harczra van kilátás, a melynek lefolyását és hatásait ma még nem lehet megítélni.

Egyéb hírek.

London, február 28. A Reuter-ügynökség jelenti Sterkspruitból 26-iki kelettel: Ladygreyből ideérkezett bur forrásból való jelentések szerint Brabant tábornok elfoglalta Jamestownt és a burok összes lovait zsákmányul ejtette.

London, február 28. A Standardnak jelentik Pieterstationból 25-iki kelettel: Ma reggel fegyverszünetet kötöttek a harczoló felek, hogy halottaikat eltemethessék.

A Timesnek azt jelentik Lourenco-Marquezból tegnapi kelettel, hogy sok angol és más idegen lakos elhagyja Transvaalt. Az utóbbiak között meglehetősen sok kormányhivatalnok van, a kik három hónapi szabadságra Hollandiába mennek.

Páris, február 28. Az »Intransigeant« gyűjtést indít egy diszkardra, a melyet Cronjenak akarnak átadni. Tegnapi este a boulevardokon tüntetés volt a burok mellett, miközben két angol embert kigunyoltak. Több lap annak a nézetének ad kifejezést, hogy Cronje szerencsétlensége még nem döntötte el a háboru sorsát és remélik, hogy Európa interválni fog.

A megyei kórházi választmány ülése.

Nagyvárad, febr. 28.

A megyei kórházi választmány ma d. u. 4 órakor ülést tartott a vármegyeház kistermében *Szunyogh* Péter alispán elnöklete alatt. Elnökön kívül az ülésen jelen voltak: dr. Fráter Imre igazgató főorvos, Széchenyi Jenő kanonok, dr. Popovics megyei főorvos, Rimler Károly főkapitány, Wallner Ödön dr. t. főgyógyász, Cziffra Gerő, Miskolczi Árpád, Hegyesi Márton, dr. Bartha és dr. Révész kórházi oszt. orvosok, Keszthelyi Zoltán t. főjegyző, Balogh Elemér jegyző.

Az ülésen több fontos tárgy került tárgyalásra. Tudomásul vették a m. kir. belügyminiszter leiratát a kórházi átalány megállapítása tárgyában, jóváhagyó leiratát a III. oszt. kórházi irnok fizetésének 100 frttal való felemelését illetőleg. A vall. és közoktatásügyi miniszter jóváhagyja a I. sz. püspöki uradalomtól a közkórház részére történt telekvásárlást. Alispán jelenti, hogy az 1900—1901-re szóló szállításokra nézve a szállítókkal megkötötte a szerződéseket. Dr. Grósz Mihály kórházi helyettes orvosnak újból 2 havi szabadságidőt engednek s helyettesül dr. Rácz Miksa orvost rendelte.

Éjjeli őrt a kórháznak.

Dr. Fráter Imre igazgató főorvos tekintettel az előfordult szökésekre és a minap végbe ment betörésre, egy éjjeli őri állás rendszerezését kéri a közkórház telepére.

Rimler Károly főkapitány ajánlja a főorvos indítványát elfogadásra, közbiztonsági szem-

— A királyleány kilenczedik keresztanyjának ajándékára volna szükségem.

Három kiválasztott fehér galamb repült az ajándékért. A sóhajlás sebes szárnya alig ért előbb oda a fehér galambnál, csak épen hogy megingatta, meglengette a nádat, mely egy kerek tó sekély, zöldes vizében imbolygott.

Kerek tó közepéből a napsugár arany szálán, egymásután kuszik fel megannyi kődpára. Halvány fátyol, lenge fátyol szövődik belőle, ezernyi apró tündér dolgozik rajta, veti az orsót fűre kézzel.

Az egyik kiálló mohos nádtövön fehér asszony ül, fehér-haju fehér asszony. Vállára, ölébe száll a három galamb. Köröskörül lágy, zsongó dalok kelnek szárnyra, mintha a parti rügyező fák gallyain, a kerges barna göröngyből alighogy felbujt kicsi fűvek tövében, ezernyi apró kobold muzsikálna.

Kilenczedik keresztanyja a királyleánynak, a csendes vizek, szelid sóhajlások asszonya volt. Gazdag, gögös társai, a kik a kis királyleányt mindennel elárasztották a világon, — őt az álmok tündérét kizárták maguk közül az ajándék esipkekendőjével együtt.

De hebizonyosodott a mondása:

Elbódul a királyleány a ti szinméz gyüncsötöktől, nehéz illatu, égő piros rózsáitok-

tól, megsáppasztja, szemé fényét veszi a tulságos ragyogás, némává az ezernyi zengő kalitka. És szóztalan, szomorú is marad mindaddig, míg szemére nem borítjátok az én varázslatos csipkekendőmet, minék a neve ábránd, a melyen keresztül rózsaszírdét látni az elejtett rózsaszírom helyén, szívérványszínét a harmatcsöppnek, hétszer oly szép énekét hallani a madárnak.

Vitte, vitte a három fehér galamb az ajándékot. A merre a csipkekendő leért, mindenütt mosolygás, dalolás fakadt, de hát még a királyleány körül, kinek mikor a kilenczedik, mellőzött keresztanyjának varázslatos csipkekendője a szemére borult, — tulajdon arczán nyitak ki a rózsák, tulajdon piros ajkain zendült meg a zengő arany kalitka dala. A keveset többnek látta most a minden gazdagságnál s a társai által kinevetett kicsi csunya embert, a ki neki a varázslatos fátyol megszerzte, — a legszebbnek a világon.

A mesém végére még oda kellene tennem: talán igaz se volt! — de ép a befejezésnél fiatal pár jött velem szemközt. Csalódtam-e föltevésben, mikor a volt szomorú, szeszélyes királyleányt ismertem meg az igénytelen, szürke kis urához simuló mosolygó asszonyban.

pontból okvetlen szükség van egy oly nagy telepen egy éjjeli őr alkalmazására.

Hegyesi Márton ellenzi az indítvány elfogadását, mert akkor minden hivatal, minden háztól megkövetelheti a rendőrség, hogy éjjeli őrt tartson s így magát a rendőrség teljesen kivonná a felelősség alól. Ez az éjjeli őri intézmény szerinte abuzus volna.

Rimler Károly főkapitány képtelenségnek tartja, hogy azon a nagy telepen egész éjjel ne virasszon fenn senki, főképen akkor, a midőn az a telep a szülők felé teljesen nyitva áll. Éppenséggel nem csudálkozik rajta, hogy azok az őrütek, kiknek őrütségében nem tud hinni, átvették magukat a kerítésen s odább álltak. Hivatkozik példákra, hogy minden nagyobb testület és intézmény tart éjjeli őrt, mert a rendőrség csak a külső utak biztonságára ügyel föl.

Fráter Imre dr. felvilágosításul szolgál a kórház belbiztonságát illetőleg, mely egész éjjel csupán 3 inspekziós apácára van bízva s így akármilyen történhetik azon a nagy kiterjedésű telepen.

Elnöklő alispán szavazásra bocsátja a kérdést s a bizottság 7 szóval 3 ellen *elfogadja* a kórházi főorvos indítványát.

Betegek garázdálkodása.

Ezután egy igen kényes természetű ügy került a választmány elé tárgyalásra. A m. kir. belügyminiszterhez ugyanis egy névtelen feljelentést tettek a kórház igazgatósága ellen, hogy a kezelő orvosok egy bizonyos betegosztály szerencsétleneivel szemben kegyetlenkednek. A belügyminiszter erre leirt a kórház igazgatóságához, hogy ezután minden büntetést az illető betegek ellen a személyes szabadság megsértésének vesz s utasítja az igazgatóságot, hogy a garázdálkodó betegeket megbüntetés végett a rendőrséghez kísérik át, a rendőrség az átkísért beteget azon üzenettel küldte vissza ismét, hogy az új bűnvádi perrendtartás szerint határozat nélkül *nem büntethet*.

Dr. Fráter Imre kórházi főorvos jelenti, hogy most már tarthatatlan állapotok vannak e miatt az illető betegosztályban. A betegek vérszemet kapva, most már az illető kezelő orvosra nézve valósággal életveszélyesek.

Poharakat, csészéket vagdosnak az orvoshoz, oly eszeveszetten kiabálnak és verekszenek, hogy a kórház nyugalma teljesen felzavarják. A szoba felszerelését összezúzzák. Az ápoló apácza kendőjét, ruháját letépi. Eddig az volt a gyakorlat, hogy az ilyen rakoncátlan betegeket kényszerzubbonyba tették, egy sötét sutenirbe helyezték, koplaltatták stb., de ezeket most a belügyminiszter eltiltotta a nélkül, hogy új fenytéki eszközökről gondoskodott volna. A régi kórházi szabályzat azt mondja, hogy a rakoncátlan beteg elküldendő a kórházból, de ezeknél a szerencsétleneknél ezt alkalmazni éppenséggel nem lehet. A midőn a belügyminiszter rendeletét megkapta, átküldött 4 ilyen veszedelmes egyént megbüntetés végett a rendőrséghez s a rendőrség azzal kísértette vissza őket, hogy az új bűnvádi perrendtartás erre nem ad jogot. Ettől kezdve a betegek vérszemet kapva, dühös furiaként viselik magukat s gyógykezelésük valósággal lehetetlen. Tanácsot kér a választmánytól, hogy mitévő legyen *ebben a példa nélkül való helyzetben*.

Szunyogh Péter alispán és **Rimler Károly** főkapitány úgy vélik, hogy ez ellen nincs más mód, mint egy új kórházi szabályrendelet alkotása.

A választmány utasítja a főorvost a jelen szabályrendelet szigorú alkalmazására és egy szűkebb körű bizottságot küld ki a kérdés tanulmányozására.

Az ülés ezzel véget ért.

A vörheny Nagyváradon.

Nagyvárad város közegészségügyi szakbizottsága tegnap délután ülést tartott a város-házán, a városban tömegesebben fellépett vörheny megbetegülések tárgyában.

Jelen voltak: dr. Grósz Albert elnök, dr. Baróthy Ákos, dr. Kornstein Lajos, dr. Papp Oszkár, Sipos Orbán, dr. Grósz Menyhért, dr. Döry Ferencz, dr. Berkovits Miklós, Heringh Sándor, Stark Gyula, dr. Mayer László, dr. Munk Béla, dr. Nemes Aron, Busch Dávid, dr. Kutiák Agoston, Szüts Dezső jegyző.

Az elnöki megnyitó után dr. **Baróthy Ákos** v. főorvos előterjesztette a vörheny állapotról szóló jelentését.

E szerint egy év óta állandóan fordultak elő vörheny megbetegedések; 1899. év első felében összesen 20 vörheny megbetegülés, az év második felében, különösen októbertől szaporodtak; októberben volt 20 új megbetegülés, novemberben 25, decemberben 30, ez évi januárban csökkent, 25 volt; februárban 39 új vörheny megbetegülés jelentetett be. A betegség lefolyása azonban kedvező volt, mert az előbbi hónapokban 1—3 halálozás, míg most február hóban 8 gyermek halt meg vörhenyben.

A január hóban megbetegültek közül (25) iskolába járt 12, a február hóban megbetegültek közül (39) pedig 22. Legtöbb beteg (7) az olasz-i r. kath. elemi fiú iskolánövendékei között fordult elő.

Életkor szerint megbetegedett 0—1 évig 2, — 1—15 évig 27, — 5—16 évig 26, — 10—20 évig 6, — 20 éven felül 3.

A hatóság a szükséges óvintézkedéseket megtette; az olasz-i r. kath. elemi fiú iskolát márczius 5-ig bezárták és kellőleg dezinficiálják.

Egyéb szigorú intézkedéseket nem tart jelenleg szükségesnek a főorvos, de erre kéri a szakbizottság elhatározását.

Dr. Kornstein Lajos azt látja, hogy terjed a vörheny. Vajjon ha a bezárt iskolát újból megnyitják, nem lép-e fel újra a betegség.

Sipos Orbán, kir. tanfelügyelő nem hiszi, hogy elég legyen a baj elfojtására a két heti idő, amíg az olasz-i iskola be lesz zárva. Inkább maradjanak hátrább a növendékek a tanulásban, de ne pusztuljon el közülök egy sem a kellő óvintézkedések hiányából. Hosszabítsák meg az iskolaszünetet.

Dr. Grósz Menyhért szerint 14 nap múlva ki van zárva a fertőzés s ezért jó fertőtlenítés után az iskola 5-én megnyitható.

Dr. Papp Oszkár megnyugtatónak találja, hogy csak szórványosan fordul elő a vörheny. Félni lehet azonban, hogy a koldusok terjesztik a ragályt. Azonkívül az elhalt gyermekek ágyneműit és ruháit eldugják és fertőtlenítés nélkül elajándékozzák. Ezzel is terjesztik a fertőző betegségeket. A rendőrség igyekezzen megakadályozni a fertőző betegséget illetően terjesztését.

Stark Gyula példákkal mutatja ki, hogy a legtöbb esetben a szülők gondatlansága által terjed a fertőző betegség.

Dr. Berkovits Miklós látja, hogy a vörheny nem járványszerű s ezért nem is kell a járványt kimondani. A fertőtlenítéseket azonban a legszigorubbán keresztül kell vinni. Az iskolákban is a város fertőtlenítő kezei végezzék a deszinficiálást. Ezt határozatilag mondják ki.

A szakbizottság nem mondotta ki a vörheny-járványt, s nem tart egyéb óvintézkedéseket szükségesnek, mint a mit a főorvosi hitall elrendelt.

Az iskolás leányok szórakozásai.*)

— Válasz G. D. urnak. —

A »Tiszántul« tegnap számbában egy közlemény jelent meg a fenti címen.

A tisztelt szerkesztőség engedelmével és a közügy érdekében legyen szabad e cikkhez néhány tárgyilagos megjegyzést csatolni.

Általánosságban véve, mindenki osztozni fog a cikkíróval a gyermekzsurok, kolonok és próbabálokról elmondottakban, mert bizonyos, hogy a szülők ezekben nem ellenőrizhetik eléggé a gyermekeket. — Részemről is hozhatok fel paedagogiai nehézményeket a gyermekeleányok szerepeltetésére, mert ugy a társadalmi viszonyok, mint a szülők gondatlansága és paedagogiai tekintetből ferde felfogása, elég anyagot nyújt a kritikára.

Általánosságban véve tehát egyet érthetünk a cikk írójával, mivel azonban a cikket már a lap mélyen tisztelt szerkesztője is helyi érdekű megjegyzéssel kíséri, mivel továbbá a napi események olyan »alkalmi« jellegű adtak e cikknek, mintha épséggel és különösen a nagyváradai viszonyok inspirálták volna: lehetetlen a cikk részleteit válasz nélkül hagyni, hacsak a szerző meg nem érdemelt megrovásának súlyát elviselni nem akarjuk.

Hát erre nézve először is meg kell jegyeznem, hogy a szerző a nagyváradai viszonyokat nem ismeri. Nem vetett számot először is azzal, hogy kik azok, a kik itt nálunk gyermekeiket zenei előadásokon szerepeltetik, mert cikkében erre való tekintettel sok helyen kellett volna alkalmaznia a »tisztelt a kivételeknek« kifejezést. A cikkíró példánl nem tudja azt, hogy a Nagyváradon működő Zeneegyesületben szereplő leány növendékek a próbákra mindig szüleik felügyelete alatt jönnek s éppenséggel nem foglalkoznak a zenén kívül egyébvel.

Azzal sem vet számot a t. cikkíró, hogy a Zeneegyesület vezetősége ugy erkölcsi, mint paedagogiai színvonal tekintetében megérdemelte volna azt, hogy a cikkíró az általános megrovás kifejezése alól kivegye, mert ne feledje a cikkíró, hogy mások is vannak, akik azokat a nevelési elveket ismerik és respektálják s egy olyan művelt közönség gyermekeinek nem elrontását, hanem helyes paedagogiai uton vezetését és erkölcsi színvonalon képzését tartják szem előtt.

Ne lépünk tehát föl mint az erkölcs és nevelés egyedüli apostolai, — jó uram! Értsük meg egymást és ismerjük el, ami való, mert az ügynek javát sikeresen csak így művelhetjük.

Nagyon szépek és jók azok, amiket G. D. ur cikkében elmond és szükség is van hangoztatni azokat, de ne úgy hangoztassuk, hogy egy város intelligens családaira általánosságban huzzuk rá a megrovás vizes lepedőjét. Annál kevésbé volt szerencsés ezen általánosságban tartott cikk a mi mostani viszonyaink közt, amikor a Zenekedvelők egyesülete sok fáradság után elérte azt, hogy a zene iránt a várostársadalma fokozottabb mértékben érdeklődni kezd.

Legyen meggyőződve a cikkíró — sőt már most is elvártuk volna tőle — ha a mi viszonyainkat ismerné — hogy városunkban az intelligens családok sokkal féltékenyebben őrzik gyermekeik erényeit, semhogy annak megvédelmezése végett a kir. tanfelügyelőségnek vagy törvénynek a család *belső* dolgaiba is be kelene avatkozni. (v.)

*) Közre adjuk e cikket, mert az előbbi beküldött cikk fölvetett kérdéseinek tisztázását kiválóan fontosnak tartjuk és mert a nagyváradai Zeneegylet működését mindig figyelemmel kísértük és nem egyszer, működése iránt elismeréssel voltunk. A most válaszképpen beküldött cikkekre még csak az a megjegyzésünk, hogy olyan egyéntől származik, a ki jól ismeri a »Nagyváradai Zenekedvelők Egylet« nek viszonyait.

TAJÉKOZTATO.

A muzeum az egész téli idő alatt zárva.

Márcz. 4. Ügyvédi kamara közgyűlése.

Márczius 8. Biboreána közgyűlése.

Márczius 11. A Szülőket-Társaság közgyűlése.

Márcz. 11. Matiné a főgymnásiumban.

Márcz. 11. Nagyvárad Takarékpénztár közgyűlése.

UJDONSAGOK.

* **Uj szentszéki ülnökök.** Dr. Schlauch Lőrincz bíbornok-püspökünk Ő Eminentiaja febr. 27-én kelt magas leiratával, egyházmegyéjének két plébánosát, dr. Dunay Alajos békés-szent-andrási plébánost és dr. Vucskics Gyula nagyváradi-újvárosi plébánost szentszéki ülnökké nevezte ki. Az a szoros viszony, mely a kitüntetett plébánosok egyikéhez fűzi e lapot, nem engedi, hogy e helyen bővebben foglalkozzunk a főpásztori kitüntetéssel. Csak örömmünknek adunk kifejezést s kívánjuk: ad multos annos!

* **A választók névjegyzéke.** Nagyvárad város központi választmánya holnapután, márczius hó 3-án délután 3 órakor ülést tart. Ez alkalommal megteszi a szükséges intézkedéseket a jövő évi választók névjegyzékének összeállítására. Most már nem kell várni, hogy ki fizeti ki az adóját ápril 15-ig.

* **Sorozás.** A mai napon veszi kezdetét a sorozás, illetőleg a mai naptól kezdve lehet megkezdeni az évi rendes sorozásokat. Most egy éve csendes volt minden. Az ex-lex állapot miatt a sorozásokat nem lehetett megtartani s így csak májusban kezdődött a sorozási. Az idén azonban nincs semmi akadály sem annak, hogy a sorozó kötelesek a mérce alá ne álljanak, már mostantól kezdve, hogy kimondják rájuk, hogy alkalmasak-e a fegyver viselésre, vagy pedig nem. A biharmegyei sorozó járásban már ma megkezdődik a sorozás Mező-Keresztesen.

* **Régiségek a nagyváradi hegyen.** Érdekes régészeti leletet ajándékozott Pókay Dezső, m. kir. állattenyésztési felügyelő a biharmegyei és nagyváradi régészegylet muzeumának. A Körös-oldalán levő szőlőjében rigolirozás közben találták ezeket az egymástól kisebb-nagyobb távolságban eltemetett tárgyakat. Egy részük ép még, a többi csonka. A felszínre került tárgyak a következők: római provinciális készítményű különböző alakú 7 db érdekes agyag edény, 1 bronzból készült hosszonyelű serpenyő, 1 db ma is használt kézi darálóhoz hasonló őrlőkő s több darab őskori diszitett edény cserép. Pókay Dezső szíves készséggel a helyszínére kivitte a muzeum helyettes őrét, aki azon véleményének adott kifejezést, hogy a lelet helyén vagy annak közelében egy római korbelti kőfaragó műhely létezhetett.

* **Csendes jubileum.** A mai mindent jubilálni szerető korban szinte feltűnik, ha zaj nélkül, ünnepeltetéstől félre vonulva tartja valaki élete valamelyik nevezetesebb eseményének évforduló napját. Pedig így zavartalanul élvezheti az illető az érzelmeket, melyek szívét eltöltik. Ilyen csendes jubileumot tart ma a nagyváradi-újvárosi r. kath. iskolának három érdemes tanítója: Oó Mihály, Bérczi (Kovalik) János és Ember György, kik 30 esztendővel ezelőtt 1870 márcz. 1-én együtt kezdték meg működésüket városunk e kiváló iskolájánál. Harmincz esztendő alatt harmincz generációt neveltek a hazának, egyháznak és a társadalomnak. Ünnepeltetés helyett az Isten házába mennek — hálát adni, hol igazgatójuk, — ez iskolának egykori tanulója — mutatja be a hála-áldozatot s kéri reájuk Istennek kegyelmét.

* **Havi kegyadomány.** Dr. Schlauch Lőrincz bíboros püspök havi kegyadománya 600 korona márczius 1-én délután 2 órakor fog kiosztatni a koldusápoló intézetben. üzv. Grunwald Henrikné alelnök.

* **Cronje megadásának híre Nagyváradon.** Cronje a hős bur tábormok kedden reggel 7 órakor adta meg magát s a megadás híre Európába először az angol hadügyminiszteriumhoz érkezett meg Londonba d. e. 10 órakor. Londonból néhány óra múlva elterjedt a kapituláció híre az összes európai börzéken. Budapestre a berlini börzéről érkezett először a bur vereség híre délutáni 1 órakor és már 1 óra 40 perczkor megszólalt Nagyváradon a »Tiszántul« szerkesztőségében a telefon csengője:

— Halló! ki beszél?
— Budapestről a tudósítójuk. Ide azon minden kétséget kizáró hír érkezett a berlini börzéről, hogy Cronje megadta magát stb. stb. E telefonjelentés vétele után egy fél óra múlva Nagyváradon kézzől-kézre járt a »Tiszántul« különkiadása, mely jelentette Cronjenak, a bur nemzeti hősnak fogságba esését. A csatavesztés híre Nagyváradon meglehetősen lehangoltságot keltett.

* **Bulgár diákok Nagyváradon.** Érdekes vendégek érkeznek a tavasszal Nagyváradra. A küszteendősei (Bulgária) tanítóképződe igazgatóságától tegnap levél érkezett Nagyvárad város polgármesteréhez. Ebben tudatják, hogy az intézet 20 növendéke, az igazgatóval és 5 tanárral tanulmányutra jön Boszniába és Magyarországra. Nagyváradra is ellátogatnak. Megtekintik a tanintézeteket és az érdekesebb látnivalókat. Mivel a tanulók szegény fiúk, kérik, hogy a város adjon nekik mig itt lesznek, elszállásolást. Nem nagy kívánság, ennyit bizonyára megkapnak.

* **Bontják a czirkuszt.** A nagypiaczéteri czirkusz bódét, hol az ősztől kezdve majdnem egész mostanáig talált kellemes szórakozást a közönség, most bontják. A czirkusz bontását tegnap kezdték meg s pár nap alatt egészen eltűnik a czirkusz helyisége.

* **Tolvaj legény.** Egy külvárosi éjjeli mulató helyen lopás történt tegnap. A gazda felesége Weisz Leopoldné reggel arra ébredt, hogy a szekrényéből hiányzik több ékszere. A nyomozás megállapította, hogy a tolvaj egy lakatos legény volt, aki álkulcsal jutott az ellopott tárgyakhoz. Az ügyet áttették az ügyészséghez.

* **A hopponmaradás ellen.** Vénülni kezdő fiatal hölgyeknek, kik szeretnének főként alá kerülni, Franciaországban minden év november 25-én alkalmuk nyílik arra, hogy a sorssal szembeszálljanak. Ha egy fiatal leány betöltötte a huszonötödik életévét, anélkül, hogy kezét és szívét elajándékozta volna, ezen a napon elmegy megfésülni Szent Katalint. A Saint Guirec de Ploumauc'h barlangban, Bretagneban áll ennek a szentnek a szobra, akinek a hajába a vénülni kezdő francia hölgyek hajítják tűznek és aztán azzal a szent meggyőződéssel távoznak, hogy a várva-várt vőlegény, ki kezüket megkéri, az év vége előtt okvetlen megjelenik.

* **Szengázmérgezés.** Egy sülyesztő hajón, mely a margitszigeti összekötő hid építésénél van alkalmazva, nagy szerencsétlenség történt tegnap éjjel, mely kioltotta egyik matróz életét, a hajó másik két matróza pedig a halállal vívódik a főváros egyik kórházában. A szerencsétlenségről tudósítónk a következőket jelenti: Annak az összekötő hidnak az építésénél, mely a Margithidat a Margit-szigettel lesz hivatva összekötni, a hidépítés egyik vállalkozója, a Magyar Építő társaság több sülyesztő hajót foglalkoztat. Ezek a hajók ott horgonyoznak éjjelenként az építés színhelyén, a Margitsziget melletti homokzátonyon. A negyedik számú sülyesztő hajónak három matróza van. Mind a három ott lakik a hajóban. A háromnak lakása a hajónak egyetlen primitív berendezésű szobája, melybe a hajó fedélzetéről meredek falépcsőről lehet lejutni. A nyílást, a melyen a lépcső levezet, éjjelenként befedik és a levegőt egy kis szelelőlyuk szolgáltatja. A szobában lenn egy vaskályha van, melynek csöve az egyik szelelőlyukba nyílik. A három matróz az éjjel ugy tiz óra tájban tért baba. Később nem is lehet a hajóra jutni, mert nincs csónak, a melylyel át lehetne

jutni. Valószínű azonban, hogy az utolsó farsang alkalmából többet ittak a kelleténél. A kályhát alaposan befűtötték kokszszal és e közben nem vették észre, hogy a kályha csövei düledezőben vannak. Aztán lefeküdtek és elaludtak. Reggel az egyik szomszéd hajó munkásának feltűnt, hogy a 4. számú hajó matrózai még nincsenek ébren. Lement a szobájukba, hogy felköltse őket. A szobában irtózatos fűledt szénzag volt. A kályha csövei le voltak döntve. A munkások közül kettő eszméletlen állapotban betegesen hörgött, a harmadik azonban már egészen csendes volt — meg volt halva. A matróz rögtön értesítette a Margithidon őrt álló rendőrt, a ki sietett értesíteni a mentőegységet és a dunai kerületi kapitányságot. A mentők csakhamar megérkeztek. Az egyiket Jakab Imre dunapataji illetőségű matrózt, már halva találtak. A másik kettőt, Horák Istvánt és Vincze Istvánt sikerült eszméletre hozniok. Aztán forró fekete kávét és hánytató szereket adtak be nekik és beszállították a budai János-kórházba. Aztán megérkezett a dunai kerületi kapitányság részéről Balassa János tisztviselő a rendőrorvossal, a ki jegyzőkönyvet vett fel az esetről és a szerencsétlen Jakab Imrénék hulláját átszállíttatta a törvényszéki bonczteni intézetbe.

* **Homokba fult pezsgőtenger.** Soha ahoz fogható pezsgőtenger nem képzeltek a kaszinó-esték és nemzetközi bankettek ősjelenvoltjai sem, mint amekkorát Champagne közepén, Épernayben látott az összecsendült városnépe. Zola »Coqueville-i ünnep«-ének híres italtengere csekély csermely ahhoz a rengeteg pezsgő-óceánhoz képest, mely Épernay közepes-közepén váratlanul keletkezett. Vasárnap késő éjszaka, amikor már a legelszántabb farsangi mulatozók is hazafelé készülődtek, óriási dörnyülés rázta meg a levegőt. A Pot Roger czég pinczéje omlott össze. Hetvenöt méter hosszúságú és hatvan méterszélességű földtömeg zuhant be és eltemetett másfél millió üveg pezsgőt, meg ötszáz nagy hordó bort. Az üvegek nem bírták ki az erős közuhogást és egytől-egyig összetörték. Így támad a tenger, ami persze azonnal a homokba fult.

* **Gyilkos vő.** Vakmerő rablógyilkossági eset verte fel nyugalmából Poganyest román község lakosait az elmúlt héten. Egy dúsgazdag román házaspárt, Avrameszku Tódort és nejét meggyilkolták és kirabolták. A helyszínén megjelent csendőrség — mint levelezőnk írja — átkutatva az egész lakást s megállapította, hogy a rablást és gyilkosságot csakis olyanok követhették el, a kik a ház körül ismerősök voltak s a kik tudták, hogy Avrameszku hol tartja a pénzét és egyéb drágaságait. Ezt a föltevést igazolta az a körülmény is, hogy a gyilkosok csupán azt a szekrényt feszítették fel, a hol a meggyilkoltak pénzükét és ékszereiket tartották; minden egyebet érintetlenül hagytak. A nyomozás során többeket fogtak vallatóra, de kellő bizonyíték híján szabadon kellett őket bocsátanoi. E hó 26-án a csendőrséget bizalmas uton értesítették, hogy Pojén községben egy román ember drága ékszereket kínál eladásra, utána jötték a dolognak és az ékszeráruló embert elfogták. Az elfogott Radulescu Györgye, a meggyilkolt Avrameszku házaspárnak veje volt. Raduleszku beismerte, hogy részes volt a rablás és gyilkosságban, de társait vonakodik megnevezni, valamint az elrablott pénzről sem akar tudni semmit. Erdekese a dologban, hogy Raduleszku neje nem is sejtette, hogy férje gyilkolta meg a szüleit, mert a gyilkosság előtt való nap férje őt elküldte Facetra egy rokonához és ott értesült a gyilkosságról. Raduleszku a csendőrség átadta a bíróságnak.

* **Kannibálok.** A Reuter iroda a kannibalizmus borzalmas tetteiről hoz hírt, miket a zappazapok törzse követett el a felső Kaszati mentén a Congo-államban. A szomszédos helységek főnökeit, helyettes főnökeit s más kiváló egyéneket nejeikkel együtt — számszerint 500-at — barátságos összejevetelre hívták meg, azután hirtelen körülfogták s váltságdíjjal tőlük rabszolgákat, elefántesontot s egyéb dolgokat követeltek. Minthogy e kívánságoknak nem bírtak eleget tenni, a zappazapok lelőtték

őke. Csak néhányan menekültek meg. A misszionárius 40—50 holttestet látott. Három holttestről a zappazapák a húst levágták és fölfalták. Más holttestek meg voltak csonkítva. A misszionárius továbbá 81 levágott jobb kezét látott, melyek a suluaburgi államhivatalnoknak voltak küldendők, annak jeléül, hogy a zappazapák jól csinálták dolgukat. — Európai misszionáriusok részéről már az angol és a belga kormánytól tettek jelentéseket.

* **Gyilkos katona.** Véres gyilkossági eset zavarta fel a keszthelyi honvéd-huszár laktanya tiszti pavillonjának lakóit múlt hó 26-án. Mint levelezőnk írja, Csider József közhuszár agyonlőtte az osztályparancsnok szolgálatában levő Major Emilia szakácsnőt. A gyilkos katona az osztályparancsnok tisztiszolgája volt, hol együtt szolgált a meggyilkolt szakácsnéval, kihez egy ideig gyengéd kötelékek fűzték, de a kire ráunt és a kitől végül ilyen erőszakos módon szabadította meg magát. A gyilkos katona a leány lelövése után önmaga ellen irányozta a fegyvert és egy lövéssel súlyos sérülést ejtett magán; mire újból löni akart, de már a lövések zajára előfutó katonák kicsavarták kezéből a fegyvert. A súlyosan sérült huszárt egyelőre a kórházba szállították s remélhető, hogy kiépül bajából.

* **Az első leánykibébasítási egyeletről** a »Pester Lloyd«-ban a »K. É.« nyomán egy hír látott napvilágot, mely nemcsak a szakörökben, hanem a nagyközönség széles rétegeiben is élénk feltűnést keltett s mely annál inkább meglepő, mivel az intézet gondatlanságát hosszú időre visszanyúlólag megállapítja. Arról van ugyanis szó, hogy a pénzügyigazgatósághoz érkezett feljelentés alapján, ennek közegei nem régiben két teljes napon át vizsgálatot tartottak az intézet hivatalos helyiségében és nagymérvű bélyeg megrövidítést konstataáltak. Az utolsó husz esztendő minden bélyegköteles akta darabját átvizsgálva, szokatlanul nagy hiány nyomaira jöttek s így különösen kiderült, hogy a szövetkezet könyvei közül egyik sem volt a törvény által előírt bélyegjegyekkel ellátva. A kiküldött közegek jelentése alapján a pénzügyigazgatóság 80.000 korona felemelt illetékekkel (bírósággal) sújtotta az intézetet, mely a kiszabás ellen felebezzéssel élt. Hírlík, hogy a feljelentést az intézetnek egyik elbocsátott hivatalnok a pénzügyigazgatósághoz. A feljelentő eljárása nem tartozik a dologhoz. Annál súlyosabb megítélés alá esik azonban a mulasztás, melyet az intézet elkövetett a kincstár kárára. Semmi kétség, hogy a bíróság — állapítassék az meg végérvényesen bármily összegben — kizárólag a vezető igazgatóságot terheli, mert az intézet s illetőleg a szövetkezet tagjai, a vezetők gondatlanságáért kárt nem szenvedhetnek. A biztosított tagok sorában a lappangó bizalmatlanság mindinkább tért hódít s ez a legközelebbi közgyűlésen már energikus kifejezésre fog jutni.

EGYESÜLETEK.

Uj kath. legényegylet. A munkácsi katolikus legényegylet alapszabályait a belügyminiszter a bemutatási záradékkal ellátta.

Az ügyvédi kamara közgyűlése. A Nagyváradi Ügyvédi Kamara 1900. évi márczius hó 4-ik napján, d. e. 10 órakor, a városháza tanácstermében tartja évi rendes közgyűlést.

Tárgysorozat:

1. A választmány évi jelentése az 1899. évről.
2. Az 1899. évi számadások felülvizsgálása.
3. Az 1900. évi költségvetés megállapítása.
4. Önálló indítványok, melyek az ügyrend 8. §-a értelmében a tükárnál oly időben adandók be, hogy azok közé tethetők és a tárgysorozatba felvehetők legyenek.

Kelt Nagyváradon, 1900. február 2.

Hlatky Endre,
ügyvédi kamarai elnök.

IRODALOM.

Katholikus folyóiratok.

Vettük a következő katolikus folyóiratok februári számait:

Katholikus Szemle, a Szent István-társulat havi folyóiratának februári füzeté ismét a szokott jeles tartalommal jelent meg. Bevezető cikkelyét »Harcz a lélekért« dr. Stuckner János írta, fejtegetve benne az új exakt lélektanok és bölcsészeti tudomány rontó hatását az emberi szellemre.

A füzet további érdekes tartalma a következő:

Forgách Ferencz bitoros nagyszombati zsinata és előzményei. Sörös Pongrácz. A pálosok végrendelkezése. Költemény. Horvát eredetiből fordította Margalits Ede dr. Francziák és a missiók. Mihályfi Akos dr. Viharban. — Megnyugvás. Költemények. Szűcs József. Dönk vitéz Rómában. Elbeszélés. III. Tarczai György. Könyvismertetések és bírálatok: Zoltvány: Czuczor Gergely összes művei. Ism. Bárdos Remig dr. Nagy Antal: Katolikus hitoktatók kézikönyve. Ism. Szinek Izidor. Romáisz: Népmisziók kézikönyve. Ism. Hanauer Á. István dr. A Szent István-Társulat kiadványai a szentévre. Időszaki Szemle. III. —n.

A Katholikus Szemle

a Szent István-Társulat elnökségének felügyelete alatt s ugyanazon társulat költségén adatik ki, mint a társulati tagok évi illetményének egy része. — Nem tagok számára előfizetési ára 10 korona.

Megjelenik a nyári szünetidő (július—augusztus) kivételével havonként, összesen tehát tizszer, hat ives füzetekben.

A szerkesztőséget illető minden küldemény a szerkesztő nevére, a Társulat házába: Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. szám alá intézendő; tagdíjak, előfizetések és reklamációk ugyanoda küldendők a Szent István-Társulat titkári hivatalára ezimezve.

Magyar Sion egyházirodalmi folyóirat február havi füzeté több jeles történelmi és bölcsészeti értekezést tartalmaz. Közleményei közül felemlítünk egy rendkívül érdekes részt, mely Francois Coppe hirneves francia író megtéréséről szól, a ki »La bonne souffrance« (Az üdvös szenvedés) című tárczagyűjteményében nyíltan bevallja ezen megtérését. A füzet egész tartalma a következő:

»Nullius« terület volt-e a bakonybéli apátság? Sörös Pongrácz O. S. B.-tól. Nemzetünk és a Gondvilág. Szilvek Lajos dr.-tól. Modern geologia. Pethő dr.-tól. Irodalom és művészet. Családi regénytár. Ism. X. — Spillmann J. S. J.: Die englischen Martyrer unter Heinrich VIII. und Elisabeth. Ism. Kereszty V. dr. — I. Jubileumi katalógus, Hahnekamp Györgytől. — II. Jubileumi énekek Lévy Mihálytól. — III. A legméltóságosabb Oltáriszentség előtt. Francziából Z. Vegyes közlemények.

Igazságszolgáltatás.

A vádtanács elnöke. A nagyváradi törvényszék vádtanácsának elnöke ez ideig Bige Gyula kir. törvényszéki bíró volt, aki most táblabíróvá lett kinevezve s így a vádtanács elnöki tisztség megüresedett. E helyet a törvényszék fardhatatlan elnöke Nagy Ferencz maga tölti be, illetve ezt a fontos és terhes állást is magára vállalta. Az elnök már meg is kezdte ily irányu működését.

A törvényszék új bírója, Máthé László, a törvényszékhez kinevezett albiró tegnap kezdte meg működését a törvényszéken. Máthé albiró a bűnügyhöz lett beosztva.

A törvényszék új pertárnoka. A törvényszék jelenlegi pertárnoka, Pojdnár Sándor a városi járásbíróhoz lett áthelyezve, helyébe a törvényszék pertárnokává Feszt Géza törvényszéki aljegyző lett beosztva.

Egy szövetkezet története. Tizenöt szorgalmas iparos ember a múlt év elején csendes iddoggálva ült egy budapesti külvárosi vendéglő vörös abroszszal leterített asztala körül. Ott ült közöttük Dubriczky Sándor gépész is. Aránylag elég jó fizetést huzott, negyven koronát keresett hetenkint. Nagy volt hát a tekintélye a társai szemében és mikor a nyomasztó viszonyokról nehéz megélhetésről folyt a szó Dubriczky agyában nagy jelentőségű eszme villant meg. A jeles pénzügyi kapacitás mentén közölte gondolatot társaival.

— Tizenöten vagyunk. Mindannyian jól keresünk. Ma van munkánk, de ki tudja mindig így lesz-e? A ki szereti a családját, az nem a mai napra gondol csakis. Takarékoskodnunk kell, hogy megélni tudjunk akkor is, ha munkánk nem lesz.

Dubriczky önzetlen ember, menten azt is felajánlotta társainak, hogy egy belügyminiszteri engedély nélkül alakítandó szövetkezet ügyeinek vezetését egészen ingyen fogja ellátni. Menten megalakult az intézet. Hetenkint két-két forintot fizettek be Dubriczky kezeihez és örömtől dagadó kebelvel várták szent karácsony ünnepének elkövetkezését, a mikor mindenkinek megkapja a maga pénzét, sőt a felhalmozott kamatokat is. Ám Dubriczky, úgy látszik, hiába olvasta az újságok törvényszéki rovatát, különben tudhatta volna, hogy milyen kényes természetű összeütközésbe jut az ember a törvény uraival akkor, ha elfelejti, hogy más pénzét csak kezelni szabad, de elkezdeni tilos. Szóval elérkezett december 24-ike, a szövetkezet tagjai kérték kisedet tőkéiket és Dubriczky bizony nem adhatott egyebet, mint ígéretet. Halogatta a pénzek kiadását napról-napra, míg végre annyira sarokba szorította a sok megkárosított munkás, hogy végre megvallotta, hogy a pénz meg volt ugyan, de csak volt. Mert nem maradt belőle semmi, mind elköltötte a maga céljaira. Ez az elsikkasztott 832 forint juttatta Dubriczkyt a vádlottak padjára, a hova a vizsgálati fogságból vezette elő a fegyveres őr. A tárgyalást Lenk törvényszéki bíró betegsége következtében Cseke Kálmán vezette s az ügyesség részéről dr. Gruber alügyész jelent meg. A vádlott, kit a vizsgálati fogság alaposan megviselt, a törvényszék elnökének kérdésére úgy mondta el a szövetkezet történetét, hogy társai a pénz nem megőrzésre adták át neki, hanem kölcsönkép. Így aztán ha nem is korrekete, de megengedett módon használta fel a pénzt a maga céljaira. A panaszos felek között akadt egy-kettő, a kinek megesezt a szive a megtört vádlottan és elállt panaszától. A tárgyalás végével Gruber alügyész fenntartotta a sikkasztás vádját, mire a törvényszék visszavonult ítélethozatalra.

A nagyváradi kir. tábla kitűzött ügyei.

Előadó: Pojdnár Dénes.

- 5154 Nagy Márton szánd. emberölés.
- 5176 Tyifor Tógyer testisértés.
- 5177 Jenei István lopás.
- 5212 Schvarecz Ignác rágalmazás.
- 5258 Leszó Vaszali rablás.
- 5265 Rác Anna testisértés.
- 5272 Mujeres Tógyer becsületsértés.
- 5314 Juhász Katalin becsületsértés.

5415 Balog Lajos lopás.
401 Varga Antal szándékos emberölés.

Előadó: *Marenescu Athanas.*

3305 Csongrádi János — Juhász Eszter.
3318 Nagy Ágnes — Pápa József.
3319 Venyike Eszter — Kereszturi Lajos és társai.
3320 Kerekes Flore — Bán Lőrincz.
3335 Sélley Péter — Szirbik Olga.
3336 Sovány Mihály és társa — Matyovszky Erzsébet.
184 Friedmann József — Lövy Ottilia.

Előadó: *Dobosfy Alajos.*

3440 Pete Lajos — Oláh Antal.
3443 Pável Stefán — Babó Flore.
3437 Vlád Damaszkín — Vlád Szaveta.
3530 Pável Mihály — Brost község urbéri rendezés.
3690 Balázs József — Muszka Gyorgye.
386 Ifj. Szkorze Jánosné — Szkorze Gábor.

Előadó: *Bócz Géza.*

2975 Bernát Ilona és társa — özv. Szombati Gáborné.
3005 Ötvös Géza — Biharmegye árvaszéke.
513 Schukkégel Péter — Hegyi Mária.
189 Gácsi András hagyatéki ügye.
311 Benedek Mihály hagyatéki ügye.

Előadó: *Lehoczky Lajos.*

2136 Pap Horváth Mihályné — özv. Szalók Jánosné.
2171 Szerekucz Mária — Krecsunye Midráná
2244 Tomi Pera — Tomi Anna.

Előadó: *Dr. Járossy Károly.*

3116 Veisz Sámuelné — Veisz Sándor.
403 Schlésinger Rezső — Fazekas Ferencz.
451 Vigyikán Pável — Szerle Vaszali.
505 Böhm és Gedeon — Doro Márton.
516 Hajós János — Katona Márton.
3744 Veres János — Kukán György.
3758 Fülöp Péterné — Fülöp Péter.
3811 Szigetközi János — Florucza Vaszalie.
3820 Albertó és Carp — Gayer Eerencz.
254 Aradmegye — Krivány János.

SZINHÁZ.

A Nemzeti Színház igazgatóválsága.

Az igazgatóválság a Nemzeti Színházban kitört és úgy látszik igen gyorsan meg is fog oldatni.

Még a múlt év október havában járt hire, hogy gróf Festetich tavaszra megy és hogy utódja Ditrói Mór, a Vigszínház igazgatója lesz. Akkor ezeket megzáfolták, de azért csak igaz lett.

El kell azonban ismerni, hogy ebben az ügyben a czáfolat második felének, mely Ditróira vonatkozott, némi jogosultsága volt, mert ősszel csakugyan megszakadtak a Ditróival folytatott tárgyalások és Somló Sándor jelöltsége lépett előtérbe. Ma azonban az ügy ismét úgy áll, hogy *tisztán Ditróin* áll, hogy a neki kínált szerződést írja alá.

Az intendáns harmadnapra a miniszterelnöknél járt; értekezésük eredménye az, hogy első sorban a Nemzeti Színház igazgatói állását kell mielőbb betölteni. Az intendáns ennek folytán tegnapelőtt este hosszasan konferált Ditróival és neki konkrét szerződési ajánlatot tett. Ditrói — a kinek még 8 évig folyó szerződése van a Vigszínháznál — tárgyalásokba bocsátkozott, mert nézete szerint a Vigszínház bérlői őt, tekintettel arra, hogy elhivatása esetén nemzeti kultur-missiót teljesíthet, el fogják bocsátani, illetőleg át fogják őt engedni a Nemzeti Színháznak.

Daczára ennek mégsem jött létre a szerződés, mert az anyagiak iránt nem tudtak azonnal megegyezni, még pedig annál kevésbé, mert az intendáns most Ditróinak ugyan nagyobb fixumot, összeségben azonban kisebb járandóságot ajánlott, mint őszkor. Ez aligha fogja a tárgyalások megszakítását maga után vonni, mert végre is az intendáns be fogja látni, hogy Ditrói nem érheti be kevesebb jövedelemmel, mint a mennyi neki a Vigszínháznál van. A különbözet 2000 frt és ezért aligha fogják megakasztani a Nemzeti Színház sanálását, melyet Ditróitól várnak.

Egyelőre tehát úgy áll a dolog, hogy addig, míg Ditróival tárgyalnak, más igazgatójelöltől szó sem lehet és Ditróival 2—3 nap alatt meg is fognak egyezni.

Ditrói szerződésével alighanem véget érne a *Jászai-valság* is. Jászai az ügyek mai állása szerint valószínűleg a Nemzeti Színház kötelékében fog maradni és a Vigszínház ez esetben is lovagiasan el fog állani a kötbér beszedésétől. Jászai abban az időben, melyben szerződés szerint át kellene mennie a Vigszínházhoz, ott 10—15-ször vendégnek fog fellépni és ezzel szent lesz a béke.

Végül azt említjük fel, hogy Hegedüs Gyula már megkötötte a Vigszínházzal az új szerződést és hogy arra az esetre, ha Ditrói át megy a Nemzetihez, illetőleg ha a két színház között a béke helyreáll, a kölcsönös elszereződések meg fognak szünni és nem fognak többé személyes, hanem inkább a tárgyilagos művészet terén egymással versenyezni.

REGÉNY-CSARNOK.

Házasság procuratio utján.

— Vig beszély. —

Irtá:

8

Lauka Gusztáv.

IV.

— Sőt kérem! Remélem, hogy vallomása után se kell helyemet oda hagynom . . .

— Katalin én szeretem őnt!

— Igazán?

— Esküszöm!

— Sietesse elnök ur elválásomat és válszommal meg lesz elégedve.

— Mondja asszonyom, hogy érez irántam?

— Többet mondok, én elnök urat szeretni fogom.

— Hát Prosper egyetlen gyermekemet?

— Épen úgy, mintha én szültem volna.

— Katalin! Legyen irgalmas irántam, s ne mutassa a menyországot, ha az örökre zárva marad előtem.

— Ön férjemmé lesz, Posper gyermekemé.

— Oh mily boldogok leszünk mindhárman

— De fog-e engem Prosper szeretni?!

— Bizonyosan! Az egy kedves nyalakodó gyermek, Katalin engedje élvezhetnem jövő boldogságom előzét; nyujtsa csókra tiszta homlokát, jövő boldogságom foglalójául.

— Ime arcomat nyujtom, hogy bebizonyítsam vonzalmamat.

— Szakadj rám ég, most már nyugodtan halok meg.

Az ég nem szakadt rá, hanem ajkait épen akkor tapasztá a Katalin arcára, mikor kezében revolverrel Vámosy megjelent.

Néhány perczre siri csend lett a teremben.

Katalin szólalt meg először.

— Bödry a törvényszéki elnök kérő és nem csábító.

Vámosy velőtrázó kaczagást hallatott.

— Kérő olyan nőnél, kinek férje van!

— A jövő reményében könyörgöm alássan, — motyogott remegve az elnök, csak ha a spectabilisnak nem kell könyörgöm alássan, akkor fog nekem kelleni.

— Hazudsz gazember! Már régen viszonyban vagytok, te készítetted az elválásra.

Bödry a szégyen és félelemtől nem tudott hirtelenében válaszolni.

— Uram! Esküszöm, hogy az elnök ur előtttem ma nyilatkozott először komolyan.

— Nem hiszek . . . nem hiszek, főleg a büntársnak, neki mint csábítóknak halni kell, te mint hitszegő elűzetel . . .

Az elnök felugrott a pamagról.

Vámosy homlokon czélba vette.

— Egyetlen lépés és ön a boncz kés alá kerül.

— Uram legyen kegyes meghallgatni . . .

— Haláláról mint egy lelketlen csábítójáról fognak az igazságügyminiszternek referálni.

— Esküszöm, hogy azt hittem, miként barátságot teszek önnek, ha az elválást siettetem és Katalint elveszem.

— Pimasz! hogy mered nőmet Katalinnak nevezni?

Az elnök anyira megrémült e hangtól, hogy mentegetőzni kezdett.

— Uram! Becsületemre állíthatom, miként én azt hittem, hogy még barátságot teszek Vámosy urnak, ha az elvállást siettetem.

— Hazudol!

Bödry reszketni kezdett.

— Siettel elválasztani nőmet, hogy balkézen részesülj azon jogokban, melyek csak törvényes férjet illetnek meg.

— Férjem uram! Az ilyen beszédet ünnepelesen kikérem magamnak — szólt Katalin méltóságteljesen.

— Tehát czinkostárs! ordított Vámosy magánkivül — mindketten meghaltok.

A gazda revolverét magasra emelte és Katalinra czélezott.

— Gyilkos! sikoltott a nő és menekülni igyekezett.

Az elnök rnhafodránál fogva visszatartotta.

— Asszonyom! Ha csődülést csinál, erkölcsileg és hivatalilag semmivé tesz. — A vizslyát még talán békés uton is kiegyenlíthetjük.

— Csendesebb és békésebb ügy nincs a halálnál.

— Uram gondoljon ön gyermekemre.

— Igaz önnek gyermeke van. Erről szinte megfeledkeztem, egy feltét alatt élni hagyom önt.

— Oh uram nyilatkozzék . . .

— Ha én szerezek anyát fia számára.

— Észrevétel nélkül belenyugszom!

— Bödry István elnök ur nőül veszi Kravacs Eleonórárt.

— Esküszöm soha se láttam.

— Elhiszem! Mint a fejedelmek procuratio utján fog ön házasodni. Szépsége van olyan, mint első nője volt, hajadon, becsületességéről jót állok.

— Uram! Hagyjuk nyugodni a holtakat. De mortuis nil nisi bene!

(Foly. köv.)

TAVIRATOK.

A német trónörökös kitüntetése.

Berlin, február 28. Veragna herczeg vezetése alatt rendkívüli spanyol követség érkezett ide, hogy Frigyes Vilmos trónörökösnek átadja az aranygyapjas rendet.

Az angol költségvetés.

London, február 18. Az alsóház folytatta a tengerészeti költségvetés tárgyalását és elfogadta a legénység tételt.

Az Egyiptomból való behozatal.

Bécs, február 28. A hivatalos lap jelentése szerint az osztrák kereskedelmi miniszter és osztrák belügyminiszterrel és a magyar

kereskedelmiügyi miniszterrel egyetértve, az alexandriai közegészségi állapotok tartósan kedvező voltára való tekintettel hatályon kívül helyezte az Egyiptomból való behozatalra eddig még fenállott rendkívüli közegészségügyi intézkedéseket.

NYILTTÉR.

CUMBERLAND ODRAP

ideographe,

a ki az »Othon« estélyén **Rákosi Viktor** tolmácsolása mellett a közönséget bámulatba ejtő,

márczius 1-én, azaz csütörtökön este

a Fekete Sas nagytermében

MŰVÉSZI ELŐADÁST

tart.

MŰSOR:

1. Cumberland bekötött szemmel megtalál egy gombostűt.
2. Kitalálja a közönségtől gondolt személyeket.
3. Felfedez egy bűnt, a melyet a nézőteremben színeltek.
4. Bekötött szemmel jár egy krétával huzott szabálytalan vonalon, lábait valakitől gondolt helyre téve.
5. Teljesít parancsokat, melyeket gondolatban parancsolnak.
6. A közönség gondolatától sugallt neveket ír le.
7. Lefesti vízfestményvel annak az arczképét, a kit a közönségből valaki gondolt.

A kísérletek végrehajtása alatt a lehető legnagyobb csend kéretik.

Helyárak: Körszék 3 korona. Zártszék 2 korona. Földszinti és karzati belépti jegy 1 korona 20 fillér.

Jegyek válthatók: ifj. Berger Sámuel könyvkereskedésében.

— Kezdeté este pontban 8 órakor. —

KÖZGAZDASÁG.

A kamara teljes ülése.

A nagyváradi kereskedelmi és iparkamara tegnap délután tartotta teljes ülését.

A teljes ülés lefolyása a következő volt.

Jelen voltak: Janky József elnök; Reismann Mór, Bertsey György, Mihelyi Pál, Bognár Sándor, Laszky Ármán, Markbreit Sándor, Frankl Lázár, Farkas Izidor, Óváry Lajos, Mihalovits János, ifj. Moskovits Mór, Daday József, Mészáros József, Weisz Károly beltagok; Berger Dávid, Lipeczky Gyula (Margitta), Kovács Lajos, Timarovszky Gyula (Székelyhid), Pataky József (B.-Ujfalú), Kovács Sándor, Bán Kálmán (Élesd), Kiss Imre (N.-Szalonta); az államvasutak képviselőjében Szmazsenka Ernő m. ú. v. felügyelő; dr. Sarkadi Lajos titkár, Fuszek Lajos irodatiszt.

Az elnöki közlések felölelik az utolsó teljes ülés óta a kamara életében előfordult fontosabb mozzanatokat.

A hazai iparnak állami támogatásban való részesítéséről szóló törvény szentesítése alkalmából a hazai kamarák üdvözlő feliratot juttattak **Hegedűs Sándor** miniszterhez s az üdvözlőt a nagyváradi kamara is aláírta. A miniszter megleghangú köszönő levelet intézett a kamarához.

Mély részvétellel emlékezik meg az elnök **Andrényi Lajos** beltag elhunytáról s a kamara részvételének kifejezéséről.

Az elnöki közléseket tudomásul vették.

A titkári jelentés közli a kamarai iroda ügyforgalmát s a pénztárnok jelentésében felüti a kamarai pénztár forgalmát és állagát. A jelentéseket tudomásul vették.

Miniszteri leiratok.

A kereskedelmi miniszter a kamarai évi jelentések szerkesztése tárgyában leirt, hogy a jelentések mindenkor május 1-ig felküldendők hozzá. A beosztásra nézve mintát küld a miniszter.

A miniszter leiratát tudomásul vették s kiadták a titkárnak.

A kereskedelmi miniszter a kamara 1900. évi költségvetését jóváhagyta. — Tudomásul vették.

A kamara felterjesztést intézett a miniszterhez egy állami fa- és fémipari szakiskolának Nagyváradon leendő felállítása tárgyában. A miniszter értesítette a kamarát, hogy a kérelmet nem teljesítheti, mivel Nagyvárad közelében, Kolozsvárott és Aradon vannak ilyen szakiskolák.

Sajnálattal tudomásul vették.

Iparos ifjak a párisi kiállításon.

A kereskedelmiügyi miniszter a hazai ipar színvonalának emelése szempontjából kívánatosnak tartja, hogy minél több fiatal magyar iparos ifju tekintse meg a párisi kiállítást. E célra ösztöndíjakat is ad és e tekintetben áldozatot vár a kamarától is. Tudni óhajtja, hogy mit hajlandó a kamara e célra áldozni. Ezen kívül azt óhajtja, hogy a kiállítás előkészítő munkájában minél több magyar iparos ifju venne részt s így gyarapítaná ismereteit. Felsorolja azokat a magyar czégeket, a melyek hajlandók magyar munkásokat alkalmazni, ha az illetők jelentkeznek.

Az elnökség mintegy 6—800 korona hozzájárulást vél e célra a kamara részéről s kéri fel az ipartestületet is hozzájárulásra. Így 3—4 ifjut lehetne kiküldeni.

Elfogadták az elnökség előterjesztését s 800 koronát szavaztak meg.

Reismann Mór alelnök indítványát elfogadták, hogy a kiküldött ifjak között egy kereskedő ifju is legyen.

A kereskedelmi osztály véleményei.

1. A marosvásárhelyi kamara pártolás végett megküldötte azon felterjesztését, a melyben a söröspalaczkok hitelesítése tárgyában kibocsátott miniszteri rendelet megváltoztatását, illetve visszavonását kéri. Az osztályülés hasonló felterjesztés intézését véleményezi.

Pártoló felterjesztést intéz a kamara a miniszterhez.

2. Nagyvárad város megkeresésére a kereskedelmi osztály a nagyváradi gőzmozdonyu közúti vaspálya díjszabásának változatlan jóváhagyását véleményezi. — Elfogadták az osztály véleményét.

3. A kereskedelmi osztály hasonló szellemű felterjesztésben pártolja a budapesti kereskedő ifjak társulatának a felmondási idő törvényes szabályozása iránt a miniszterhez intézett kérvényét. Csupán azt véleményezi módosításul, hogy a szabad egyezkedés tárgyát képező próbaidő 6 hónapnál tovább ne terjedjen s csakis ezen 6 hónap eltelte után legyen a felmondási idő kölcsönösen 6 hétben megállapítva.

Az osztály ülés véleményéhez képest felír a kamara a miniszterhez.

4. Szalacs község azt kéri a kereskedelmi minisztertől, hogy heti vásárait állatfelhajtást és évenként 4 országos vásár tartását engedélyezze.

A kereskedelmi és iparos osztály, tekintettel a Szalacs község és környékén kifejtett állattenyésztésre a heti vásároknak állatfelhajtását véleményezi. Az országos vásárok engedélyezése iránti kérelemre vonatkozólag azonban a két osztály között eltérő a vélemény. A kereskedelmi osztály ugyanis két országos vásárt, kirakó és állatvásár engedélyezését javasolja a

teljes ülésnek. — Az iparos osztály, tekintettel a kamara azon elvi álláspontjára, hogy újabb vásárok csak nagyon rendkívüli esetekben engedélyezendők, Szalacs község ez irányú kérelmét nem tartja teljesítendőnek s ennek pártolását nem véleményezi a teljes ülésnek.

Bertsey György védi az iparosztály véleményét s az országos vásár engedélyezése ellen szól.

Farkas Izidor a két országos vásár engedélyezését kívánja, annál inkább, mert a szomszédos községek nem ellenzik.

Ifj. **Moskovits Mór** éppen a többi már vásárral bíró községek érdekében ellenzi az országos vásár engedélyezését.

Óváry Lajos hasonszellemben szólal fel.

A többség az országos vásár engedélyezését nem véleményezi.

5. A kereskedelmi miniszter felhívta a kamarát, hogy terjesszen hozzá véleményes jelentést arra nézve, hogy az állandó ügynöki foglalkozáshoz szükséges-e iparengedély; állapítsák meg az »ügynök« cím használatának jogosultsága; — szabályoztassék az ügynöki működés és díjazás, a felek szerződési szabadságának korlátozása nélkül. — Titkár indítványára a kereskedelmi osztály egy ad hoc bizottság kiküldését véleményezi e tárgyban.

Elfogadták. Az ad hoc bizottságot **Reismann Mór** elnöklete alatt **Steiner M. Albert**, **Huzella Gyula**, ifj. **Moskovits Mór** és **Mihelyi Pál** tagokból alakították meg.

Az iparos osztály véleményei.

A kereskedelmi miniszter véleményes jelentést kér arra nézve, hogy az ipartanácsok működése a II-od foku iparhatóságok hatáskörébe tartozó milyen ipari kérdéseknél és milyen módon volna hasznosítható. Az iparos osztály véleményezi, hogy minden, az I. foku iparhatóságtól a II. foku iparhatósághoz elbírálás végett kerülő iparügyi kérdéseknél az ipartanács meghallgatandó.

A véleményt elfogadták.

Az országos iparegyesület felhívta a kamarát, hogy nagy iparpártolási akciójában akként támogassa, hogy nagyobb községekben állandó iparpártolási bizottságokat szervezzen s azonkívül a maga részéről is minden eszközzel siessen az iparegyesület támogatására. Az osztályülés örömmel veszi az akciózt s az átiratban foglaltak lehető megvalósítása céljából az átiratnak az elnökség részére leendő kiadását véleményezi.

Elfogadták.

Az érmihályfalvai ipartestület pártolás végett megküldötte a piaci helypénz-díjszabályzat tárgyában a miniszterhez intézett kérvényét. — Pártolását véleményezi az osztályülés.

Elfogadták.

A kereskedelmi miniszter leiratot intézett a kamarához a tojás kereskedelemnek fejlesztése, Budapestre leendő központosítása céljából szükséges tapasztalatok és javaslatok beküldése iránt.

Tudomásul vették s a bekért véleményeket pártolólag, felterjesztés kapcsán küldik a miniszterhez.

A kassai társkamara megkereste a kamarát, hogy pártolna-e kamaránk egy oly felterjesztést, a mely szerint az esküdtsekeknél a kereskedők helyettesíthetők legyenek.

Teikintettel a törvény szellemére, a mely szerint ilyen óhaj kivihetetlen, az eszmét nem pártolják.

A révi fazekasok ügye.

A kereskedelmi miniszter értesítette a kamarát, hogy figyelemmel a révi fazekasok érdekében a község és a kamara által kilátásba helyezett áldozatkésztségre, elhatározta, miszerint a megfelelő égető kemence felállítása és egy vándortanító szerződésére 4000 korona terhet elvállal, míg az 1000 korona forgó tőkéről a kamara és a község tartozik gondoskodni. A szükséges intézkedések megtételével **Petrik Lajos** tanárt bizta meg.

Köszönettel fogadták a leiratot; a kamara tehetségéhez képest hozzá fog járulni a forgó tőkéhez.

Ezzel a teljes ülés véget ért.

Nagyváradai hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1899. febr. hó 20-ik napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Tiszta buza: 14.20—13.60. Kétszeres buza 11.10—10.60. Rozs 10.90—10.40. Arpa 10.40—10.—. Zab 10.——9.60. Tengeri: 9.80.—9.40. Borsó 30.—. Lencse 34.—. Bab 13.20. Köleskása 24.—. Burgonya 5.40. 100 kiló lángliszt 26.—. zsemlyeliszt 24.—. széna fuvarral 4.40, barnakenyér liszt 20.—. széna fuvarral 4.40, szalma 1.20. Szalonna 94.—, 6 kiló zsup-szalma —12, 150 dkg alom-szalma —08. 1 köbm. bükkfa 6.50, tölgyfa 6.—, cserfa 6.70, 100 kiló marhahus 96.—, öntött gyertya 92.—, Lámpaolaj —88. 1 liter ó-bor 1.—. Uj-bor —80. Pálinka —64, Szilva-pálinka 1.70. Szesz 1.90. 1 mm. kőso 21.44, nyers fagyú 46.—. olvaszt. fagyú 64.—, szappan 48.—, mosott birka gyapju —.—, magyar gyapju —.—. Egy hektoliter ó-bor 64.—, uj bor 44.—, mész 2.40, kemény faszén 3.40, puha faszén 3.—, kendermag 20.—. köles —. repce —.—, dió 40.—, mogyoró —.—, aszalt szilva 40.—. Egy kilogramm savanyu káposzta —20, szalonna 1.12, sertéshus 96, juh-hus 68, veres hagyma 16, fog-hagyma 52, bors 2.—, paprika 2.40, barnakenyér 20. Egy liter kőolaj 44, mm. bükköny —.—, 1 mm. luczernamag —.—, 1 mm. lóhere —.—, 1 mm. burgondi —.—.

Forgalmi kimutatás 1899. évi február hó 20-ról. Tiszta buza körülbelül 480 hltr, kétszeres buza 70 hltr, rozs 250 hltr, árpa 100 hltr, zab 140 hltr, tengeri 280 hltr, burgonya 400 hltr. Lásbas jószágok: Hizott sertés mintegy 50 drb, félhizott 90, sovány 110, süldő 260, malac 320, hizott marha 12, jármás ökör 290 fejős tehén 180, borju 210, bivaly 7, juh és kecske 50, ló 448.

Marha ártáblázat 1899. február 20-ról. Egy pár első rendű jármás ökör 600—655, egy pár másodrendű jármás ökör 470—560, egy pár harmadrendű jármás ökör 250—460, 1 drb fejős tehén 90—220. 1 drb vágó ökör 250 kgr. 146—196. 1 drb vágó tehén 150 kgr. 110—152. 1 drb. veres borju 26—40, 1 drb. fél éves borju 36—46, 1 drb egy éves borju 46—66, két éves borju 66—130. 1 drb hizott sertés 86—134, 1 pár fél éves 32—36, 1 pár egy éves sertés 44—64, 1 pár két éves sertés 68—114. 1 drb igás ló 120—180, 1 pár ökörbőr 34—44, 1 pár tehénbőr 24—32. 1 pár bojubőr 10—16, 1 pár lóbor 10—20.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A Tiszántul eredeti távirata. —

Határítók.

Budapest, február 28.

Buza októberre	7.72
Buza áprilisra	7.46
Uj tengeri	5.18
Rozs okt.	6.34
Zab okt.	5.03
Káposzta, repce, aug.	—

Értéktőzsde.

Budapest, február 28.

Az irányzat csendes.	
Osztrák hitel	377.90
Magyar hitel	374.75
Allamvasut	330.—
Rimamurányi	315.50
Magyar jelzálog	231.50
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1900. február 28-án.

Magyar aranyjárdék 4%	98.50
Magyar koronajárdék	93.95
Magyar vasuti kölcson aranyban 4,9%	100.75
Magyar vasuti kölcson ezüstben 2,1%	99.75
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	99.50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	93.—
Magyar nyerevény-sorsjegy-kölcsön	99.40
Italmérési jog megváltási kötvény	99.40
Horváth-szilván földtehermentesítési kötvény	94.—
Magyar nyerevény-sorsjegy-kölcsön	163.—
Tiszszabályozás és szegedi sorsjegyek kölcson	141.50
Osztrák járdék papirban	99.25
Osztrák járdék ezüstben	99.15
Osztrák járdék aranyban	99.—
Osztrák korona járdék	99.—
Osztrák államsorsjegyek	137.—
Osztrák magyar bankrészevény	17.70
Magyar hitelbankrészevény	749.50
Osztrák hitelintézet részevény	753.80
Párisi vista	96.20
20 frankos arany (Napoleon'or)	19.29
Németbirodalmi márka	118.15
London vista	242.50
20 márkás arany	23.62

SZERKESZTOI POSTA.

Szorgalmas olvasó. (Budapest.) A szegszárdi orsz. selyemtenyészési felügyelőségél

talán még ingyen is, a biharmegyei gazdasági egyesületnél szintén kaphat ilyen csemetéket és az egyes gyümölcskertészetekben, a melyek hirdetéseit most éppen időszerűen a lapok hirdetései közt találhatja.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

A híres

Haldek-féle

Elit-magvak

u. m. 95% csiraképeségű

Oberndorfi répamag

99 1/2% tisztaságú

Luczerna-mag stb.

jutányos áron kaphatók.

Haldek mag-nagykereskedésében József Ő cs. és kir. Fensége udvari szállítójánál Budapesten, Károly-körut 9 s a vidéken **minden jobb üzletben**, mely magot tart.

A cég nagyváradai képviselői **Kappel J. és Fischer** urak Sonnenwirt-ház. Telefon 124 sz.

UTOLSÓ HÉT
VISSZAVONHATATLANUL
UTOLSÓ HUZÁSA
A BUDAPESTI POLIKLINIKAI EGYESÜLET KÖRHÁZA
JAVÁRA RENDEZETT
NAGY JÖTEKONTSÁGI SORSJÁTEKANAK
FŐNYEREMÉNY: **100,000 KORONA.**
EZENKIVÜL 5000, 1000 stb. KORONA
ÉRTÉKŰ NYEREMÉNYEK, MELYEK
20% LEVONÁSÁVAL KÉSZPÉNZBEN KIFIZETTETNEK.
Egy sorsjegy ára csak 1 KORONA.

NEM HULL A HAJ NINCS TÖBBÉ KOPASZ EMBER

Szenzációt kelt a gyógyfű-kivonat, melyet évek hosszú során át tanulmányoztam, hogy mikép lehessen meggátolni a megkopaszodást.

EXICÁTOR

1 füveg ára 2. kor. 40 fillér.

Kapható gyógyszertárakban és mindennemű illat- és piperecikk-kereskedésben.

Főraktár: Török József gyógyszertára, Király-utca 12. sz.

Erdélyi főraktár és vezérképviselőség: Góth Gyula, illat- és piperecikk nagykereskedőnél, Gyulafehérvár, Fő-tér.

Vidéki megrendeléseket utánvétellel azonnal eszközöl:

Egyedüli készítő és széjellküldési raktára

DOBÉ NÁNDOR

uri, női és színházi fodrász
Budapest, Nefejejs-utca 27.

Nyomatott a Szent-László-nyomdában Nagyváradon.